

NAPIHIREK.

Tizenegy óra.

Valamikor a hetvenes években énekelte Don Pedró az Üstökösben, hogy Budapesten „éjfélkor fél-gáz s egyipti homály van“. Tehát boldogult Bartók Lajos — mert ő irt Don Pedró álnév alatt — már negyven esztendővel ezelőtt a szurós tolla hegyére tűzte azt a visszásságot, hogy Budapesten éjfélkor minden második lámpát eloltottak. Ha most élne szegény Don Pedró, bizonyosan még hegyesebbre fogná a tollát és még haragosabban fekete téntába mártaná bele, mert most már, negyven esztendővel az Üstökös panaszja után eljutottunk oda, hogy az „egyipti homály“ immár nem is éjfélkor kezdődik el, hanem még egy teljes órával előbb, este — készakarva írjuk, hogy este, mert tizenegy óra még nem éjszaka — tizenegy órakor. Tizenegy órakor megjelennek az ismeretes hosszubotu emberek és irgalmatlanul kidöntik minden második lámpának a belét, vagy, ha Mark Twain volnék, úgy írnam, kifujják életük világosságát.

Ez az új rend a világításban azóta van Budapesten, amióta a gázgyár a magánvállalkozás kezéből átment a főváros kezelésébe. A nagy ivlámpásokon kívül ez a legszebb vívmánya a fővárosi kezelésnek, ha nem is a legelső, mert abban az egyben, azt meg kell neki adni, óvatos volt a fővárosi kezelés, hogy nem mindjárt azzal kezdte el, hogy tizenegy órára csavartatta le a fél-lángokat. Ő nem, meg kell vallani, hogy zseniális fogással szoktatta hozzá a budapesti publikumot ehez az ujtáshoz. Mert úgy történt a dolog, hogy kezdetben mindnyájan nagyon örültünk az ivlámpásoknak — tizenegy óráig. Jól van. A gáz azután csorbitatlanul égett még egy ideig éjjelig, de egyszer csak a gázgyár, bizonyára a kezelés egyszerűségének az okáért, kiadta a rendeletet, hogy a gázlámpások másodikát is el kell oltani tizenegy órakor. Minek szaladgáljanak azok a szegény lámpaoltogatók annyit éjnek évadján, amikor egy menetben elolthatják az ivlámpásokat is, meg a fele gázt is?

És tehát tizenegy órakor, vagyis akkor, amikor a közönség éppen hazatérőben van színházból, vacsoráról, kirándulásról, csakugyan ráborul az „egyipti homály“ a körutakra és annál bántóbb, mert addig az ivlángok fénye is ragyogott — amikor ugyan nem hunyorgatott. Tizenegy órakor irgalmatlanul kitekerik minden második gázlángnak is a nya-

kát, mintha csak azt mondanák azok a hosszú póznájú emberek, hogy: „no, most már elég volt, takarodjatok haza korhelyek és hagyjatok bennünket aludni“. Aki azután ilyenkor hazafelé megy, az természetesen hálás szavakban emlékezik meg a fővárosi kezelésről, de még a felmenő ágbeli rokonairól is és dicséri, hogy milyen nagyszerű is az a városi kezelés.

Ugy látszik, hogy ezek a hálás megemlékezések elhangzottak egészen a gázgyár füléig is, mert a minap Ripka Ferenc, a helyettes igazgató kommünikét adott ki, amiben azzal mentegetőzik, hogy a tizenegy órai oltással csak a nyugati nagyvárosok példáját követi. Nem ismerjük ezeket a Ripka-féle nyugati nagyvárosokat, mert úgy tudjuk, hogy Páris egész éjjel fényárban uszik — hiszen ott ki is törne a forradalom, ha valakinek az jutna az eszébe, hogy tizenegy órára besötétítse az utcákat. Londonban, Berlinben, Bécsben szintén bőkezűbb a világítás a publikummal szemben, mert hiszen ott is ugyancsak kellemetlenül beszélne velem, ha tizenegy órára erőszakolná előre egy ugynevezett világváros éjszakaiját.

De hiszen tudja is mindenki, még a verebek is csiripelik a háztetőn, hogy ez a védekezés nem egészen felel meg a — hogyan is mondjam csak? — tárgyi igazságnak. Mert a tizenegyórai mécsvilágosságnak nem a nyugati példa az oka, hanem az, hogy a gázgyár nem bír elég gázt termelni, tehát azzal az egy órával is takarékoskodik. Valószínű, hogy ha még a triesztiek próbálták volna ezt meg, akkor a főváros tüstént rálépett volna a szerződésére, szigorúan követelte volna a „teljesítményeket“ és esetleg keservesen meg is birságolta volna a gázgyárat — nagyon helyesen.

De most ugyan kit birságoljon meg a főváros? Önmagát? Egyik zsebéből a másikba dugja át a pénzt és még se legyen világosság?

Amióta a szemetet házilag kezelik, azóta olyan notóriusan piszkosak voltak a főváros utcái, hogy a kolerának kellett jönni egy kis restitutio in integrumért. Most azután van megint söprés és öntözés az utcákon éppen úgy, mint Cséryék idejében volt. A hirdetések megváltásával éppen így jártunk. Nem haszna lett a házi kezelésből a publikumnak, hanem kára, mert a hirdetés, különösen a kicsiny ember számára, enormisan megdrágult. És most a magánvállalkozáshoz képest hasonlóképpen visszaesés az első, amit a főváros mint gázgyártó produkál. Alkalmasak-e ezek a dolgok arra, hogy a közvéleményt további „házi kezeléseket“ mellett hangozzák?

A kereskedő-alkalmazottak évek óta nem tudják kiviaskodni maguknak a nyolc órai záró-órát. Ellenben a főváros egy teljes órával korábban mondja, hogy „jóicakát kívánok“, mint a magángázgyár tette. Amikor tehát a kereskedelmi alkalmazottak bőréről van szó, akkor világváros vagyunk és sokáig nyitva kell tartanunk az üzleteket, de amint a főváros drága gázcseppjeiről van szó, tüstént átalakulunk ama nevezetes nyugati nagyvárossá, amelynek a neve Abdéra.

Egészen képtelen dolog tizenegy órakor hagyni csaknem egészen sötétben egy akkora várost, mint Budapest. És ha a gázgyár nem bírja a gáz szuflájával, hát akkor a legokosabban teszi, ha eloltja a villamos ivlángokat is, mert akkor az ellentét kevésbé lesz keserves.

Igy a tizenegyórai „egyipti homály“ egyenesen több, mint negyven esztendővel való visszaesést jelent.